

หลักทั่วไปในการดำเนินคดีแพ่งในศาลชั้นต้น

กรณีเป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่ง

การดำเนินคดีแพ่งเกิดขึ้นเมื่อมีการโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลตามกฎหมายแพ่ง ผู้ที่ถูกโต้แย้งสิทธิและหน้าที่ชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ในการดำเนินคดี ผู้ที่จะฟ้องคดีหรือโจทก์มีอำนาจที่จะแต่งตั้งทนายความในการดำเนินคดีได้ตามกฎหมาย

การให้ข้อเท็จจริงแก่ทนายความ

เมื่อมีข้อพิพาทในทางแพ่งเกิดขึ้น ท่านควรนำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปพบกับทนายความเพื่อปรึกษาถึงการวางรูปคดีและแนวทางในการดำเนินคดี ทนายความจะทำการสอบถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และพิจารณาพยานหลักฐาน ในการไปพบทนายความท่านควรนำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีทั้งหมด เช่น สัญญา หลักฐานการชำระเงินหรือการรับเงิน เอกสารสิทธิที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปแสดงต่อทนายความด้วย จากนั้นทนายความจะเริ่มสอบข้อเท็จจริง ในการให้รายละเอียดเกี่ยวกับคดีกับทนายความท่านควรเปิดเผยข้อเท็จจริงทั้งหมดกับทนายความไม่ว่าด้านที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ เนื่องจากหากทราบความจริงทั้งหมดทนายความจะได้หาทางช่วยท่านแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องหรือช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบาได้ แต่หากท่านปิดบังข้อเท็จจริงบางอย่างที่อาจมีความสำคัญต่อรูปคดี แล้วข้อเท็จจริงนั้นไปปรากฏในชั้นศาล ทนายความของท่านอาจไม่สามารถที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ท่านได้ อาจส่งผลให้ท่านต้องแพ้คดีได้

การยื่นฟ้องคดี

เมื่อทนายความได้ทราบข้อเท็จจริงจนเห็นว่าพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินคดีกับลูกหนี้ได้ ทนายความก็จะทำการร่างคำฟ้องพร้อมกับแนบเอกสารท้ายคำฟ้องไปพอที่จะให้ศาลได้เข้าใจในคำฟ้องได้แล้วคำดำเนินการยื่นฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพร้อมกับเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินคดีแพ่ง จากนั้นศาลจะนำส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องคดีแพ่งให้แก่ฝ่ายจำเลย ในวันยื่นฟ้องทางศาลจะนัดวันสืบพยานหรือวันชี้สองสถานให้แก่ฝ่ายโจทก์ทราบ

การไปเป็นพยาน

เมื่อถึงวันนัดสืบพยาน สิ่งสำคัญในการดำเนินคดีเมื่อเป็นโจทก์คือ การไปเบิกความเป็นพยานต่อศาล ผู้ที่จะไปเบิกความเป็นพยานต่อศาลควรเป็นผู้ที่ทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นในคดีเป็นอย่างดี โดยทั่วไปในคดีที่ภาระการพิสูจน์ตกแก่ฝ่ายโจทก์ ทนายโจทก์จะนำพยานเข้าเบิกความต่อศาลก่อน จากนั้นทนายจำเลยจะเข้ามาซักค้านพยานโจทก์ หากทนายโจทก์เห็นว่าพยานฝ่ายตนตอบคำถามค้านใดที่เป็นผลเสีย ทนายโจทก์ก็จะเข้ามาถามถึงเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดของพยานฝ่ายตนอีกครั้งหนึ่ง เมื่อฝ่ายโจทก์แถลงหมดพยาน ฝ่ายจำเลยก็จะนำพยานเข้าสืบต่อไปใน

ลักษณะเดียวกัน เมื่อทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยนำพยานของตนเข้าสืบหมดแล้วก็จะถือว่าคดีเสร็จสิ้น การพิจารณา ซึ่งศาลจะมีการนัดฟังคำพิพากษาต่อไป

กรณีเป็นจำเลยในคดีแพ่ง

เมื่อใดที่ท่านได้รับหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง โดยมีชื่อท่านเป็นจำเลย แสดงว่า ท่านได้ถูกฟ้องเป็นคดีแพ่งแล้ว ในเบื้องต้นท่านควรตรวจสอบดูว่าสำเนาคำฟ้องดังกล่าว โจทก์ฟ้องท่านในข้อหาใด มีทุนทรัพย์ในคดีจำนวนเท่าใดและทำคำควรคว่าหมายเรียกนั้นเป็นหมายเรียกประเภทใด หากเป็นหมายเรียกคดีแพ่งสามัญ เมื่อท่านได้รับหมายเรียกโดยวิธีปิดหมาย ท่านต้องยื่นคำให้การต่อศาลภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับความหมาย แต่หากเป็นหมายเรียกคดีไม่มีข้อยุ่งยากหรือหมายเรียกคดีมโนสาร ท่านสามารถยื่นคำให้การได้ในวันเดียวกับที่ศาลนัดพิจารณาได้ เมื่อพิจารณาสำเนาคำฟ้องในเบื้องต้นแล้ว ท่านควรนำสำเนาคำฟ้องดังกล่าวไปพบกับทนายความ เพื่อบอกกล่าวข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุที่ท่านถูกฟ้องเป็นจำเลย ท่านควรนำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีความทุกอย่างเท่าที่มีอยู่ไปด้วย เพื่อที่ทนายความจะได้หาทางแก้ปัญหามุ่งในทางคดีให้แก่ท่านได้

ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งสามัญ คดีไม่มีข้อยุ่งยากหรือคดีมโนสาร หากจำเลยไม่ยื่นคำให้การต่อศาลภายในกำหนดเวลา ตามกฎหมายจะถือว่าจำเลยคนนั้นขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลสามารถพิจารณาพิพากษาให้จำเลยคนนั้นแพ้คดีให้ชำระหนี้ตามที่โจทก์ฟ้องได้ทันที

ในคดีแพ่งสามัญ เมื่อจำเลยยื่นคำให้การแล้ว ศาลจะนัดวันชี้สองสถานอันเป็นการกำหนดประเด็นข้อพิพาทและกำหนดภาระการพิสูจน์ว่าประเด็นข้อพิพาทข้อใด ฝ่ายไหนมีหน้าที่นำสืบ เมื่อศาลนัดชี้สองสถานแล้ว ก็จะกำหนดวันสืบพยานโจทก์และจำเลยต่อไป

สำหรับคดีไม่มีข้อยุ่งยากหรือคดีมโนสารนั้น เมื่อท่านได้ยื่นคำให้การภายในวันนัดพิจารณาแล้ว หากคดีไม่สามารถตกลงกันได้ ศาลจะทำการนัดสืบพยานโจทก์จำเลยแล้วจึงมีคำพิพากษาต่อไป